

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.0500.20.2026.AS
4281923.17624487.14284887
Warszawa, 22-04-2026

Dotyczy: Interpelacja Posłanki Klaudii Jachiry w sprawie ochrony siedlisk chomika europejskiego (*Cricetus cricetus*) na terenie Górek Czechowskich w Lublinie oraz konieczności zapewnienia właściwego stosowania przepisów dotyczących ochrony gatunków i ocen oddziaływania na środowisko, K10INT15870

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT15870 Posłanki Klaudii Jachiry przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Obszar tzw. Górek Czechowskich stanowi ok. 100 ha niezabudowany teren w północnej części Lublina i w całości stanowi własność prywatną. Górki Czechowskie to ważny obszar z uwagi na duże znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych oraz historyczno-kulturowych, pełniący ważną rolę w strukturze ekologicznej (Ekologiczny System Obszarów Chronionych) oraz dla przewietrzania miasta. Aktualnie obszar Górek Czechowskich, poza elementami infrastruktury technicznej oraz sportowo-rekreacyjnej, pozostaje niezainwestowany i nieużytkowany. Prowadzone dawniej na części tego terenu użytkowanie rolnicze zostało zaprzestane (dawniej kluczowy obszar dla funkcjonowania chomika). Pomimo wykaszania części terenu przez obecnego właściciela, zachodzą na nim spontaniczne procesy sukcesji, powodujące zmianę charakteru roślinności, wzrost udziału zakrzaczeń i drzew oraz ograniczanie powierzchni siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych lub zaliczanych do rzadkich w skali regionu. Postępuje spadek liczebności lokalnych populacji tych gatunków lub nawet ich całkowity zanik. Postępuje kolonizacja przez gatunki inwazyjne, w tym m.in. nawłóć kanadyjską i późną, przymiotno białe, klon jesionolistny. Górki Czechowskie są miejscem występowania chomika europejskiego, jednak postępująca sukcesja ogranicza dostępność dogodnych siedlisk i liczebność populacji stale spada.

Dla przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublina, przyjęte uchwałą nr 283/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r. Ponadto Rada Miasta Lublin podjęła uchwałę nr 2 424/XIII/2025 z dnia 4 września 2025 r. w sprawie uchwalenia zintegrowanego planu inwestycyjnego dla Obszarów Nr 1 i Nr 2, położonych w Lublinie w rejonie ulic: Bohaterów Września, Poligonowej, Gen. Bolesława Ducha, Północnej, Koncertowej, Zelwerowicza.

Podkreślić jednak należy, że wcześniej obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego przewidywały na tych terenach realizację różnych funkcji, zgodnie z uchwałą 825/XXXV/2005 Rady Miasta Lublin z dn. 17 listopada 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin - część III oraz zgodnie z uchwałą nr 661/XXVI/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 20 grudnia 2012 r. w

sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VC w obszarze położonym pomiędzy ul. Willową, ul. Sławinkowską, ul. Poligonową i projektowaną ulicą Zelwerowicza.

Poniżej odpowiedzi na wskazane w wystąpieniu pani poseł pytania.

Pytanie nr 1: Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska posiada aktualne informacje dotyczące stanu populacji chomika europejskiego na obszarze Górek Czechowskich w Lublinie?

Najbardziej aktualnym i wszechstronnym źródłem danych na temat walorów przyrodniczych Górek Czechowskich jest „Raport z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej wąwozów: nr 13 Górki Czechowskie, nr 26 Lipnik, nr 41-53 Zimne Doły wraz z analizą urbanistyczną”, opracowany w 2019 roku na zlecenie Miasta Lublin. Dokument ten dostępny jest pod linkiem: <https://lublin.eu/mieszkanicy/srodowisko/wawozy-i-suchedoliny-lublina-/multimedia-iopracowania/>. W swym zakresie uwzględnia populację chomika europejskiego *Cricetus cricetus* funkcjonującą na obszarze Górek Czechowskich. Autorzy Raportu zaproponowali objęcie dużej części tego obszaru ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Ponadto w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, związanej z przygotowaniem Zintegrowanego Planu Inwestycyjnego obejmującego obszar Górek Czechowskich przygotowana została prognoza oddziaływania na środowisko. Zawarto w niej informacje o populacji chomika w oparciu o inwentaryzację nor chomika na podstawie obserwacji prowadzonych w latach 2024-2025. Prognoza sporządzona została przez Referat ds. ochrony środowiska i krajobrazu w planowaniu przestrzennym pod kierownictwem Pani Anny Harabin. W odniesieniu do informacji o występowaniu chomika europejskiego na tym terenie wykorzystano następujące opracowania:

- 1) Raport z aktualizacji inwentaryzacji nor chomików wraz z porównaniem uzyskanych wyników z opracowaniami archiwalnymi na obszarze Górek Czechowskich w Lublinie, Ekoid, Majewska -Duriasz I., Kiepas J. - Gliwice 2025;
- 2) Sprawozdanie z wizji terenowej dotyczącej występowania na terenie Górek Czechowskich w Lublinie chomika europejskiego *Cricetus cricetus* Ekoid, Majewska-Duriasz I., Kiepas J. - Katowice 2025;
- 3) Sprawozdanie z monitoringu chomika europejskiego *Cricetus cricetus* w roku 2024;
- 4) Raport z inwentaryzacji przyrodniczej wąwozów: nr 13 Górki Czechowskie, nr 26 Lipnik, nr 41-53 Zimne Doły wraz z analizą planistyczną stanu prawnego, Furtak T. - Lublin 2019;
- 5) Koreferat do „Raportu z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej wąwozów: nr 13 Górki Czechowskie, nr 26 Lipnik, nr 41 - 53 Zimne Doły wraz z analizą urbanistyczną, EKOID, Katowice 2019;
- 6) Inwentaryzację chomika europejskiego *Cricetus cricetus* na obszarze Górek Czechowskich w Lublinie na potrzeby Stowarzyszenia Obrony Górek Czechowskich i Kolektywu „Górki Czechowskie Wietrznie Zielone”, Tomasz Buczek – Lublin 2018.

Pytanie nr 2: Czy w ostatnich latach prowadzone były analizy lub działania kontrolne dotyczące ochrony siedlisk tego gatunku na wskazanym obszarze?

Obszar Górek Czechowskich znajduje się w stałym spektrum zainteresowania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie (dalej: „RDOŚ w Lublinie”). Jako organ ochrony środowiska RDOŚ w Lublinie uczestniczy w strategicznej ocenie oddziaływania na

środowisko, każdorazowo szczegółowo analizuje przedkładane dokumenty i przedstawia opinię. Ponadto organ ten podejmował także inicjatywy mające na celu poprawę warunków siedliskowych chomika europejskiego, m.in. poprzez zainicjowanie regularnego koszenia:

1) pismo skierowane do TBV (właściciela znacznej części Górek) z dnia 20 maja 2020 roku, znak: WPN.600.6.2020.KWAW.20, informujące o walorach przyrodniczych tego terenu, w tym konieczności respektowania ustaleń zawartych w rozporządzeniach w sprawie ochrony gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt. W piśmie zasugerowano podjęcie rzeczowego dialogu, w ramach procedury związanej z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która obejmowałaby docelowe zagospodarowanie tego terenu;

2) pismo skierowane do Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Lublin z dnia 25 sierpnia 2020 roku, znak: WPN.070.120.2020.KWAW, informujące o walorach przyrodniczych Górek Czechowskich, w tym obecności chomika europejskiego. W piśmie zwrócono uwagę na konieczność prowadzenia ochrony czynnej oraz wymóg uwzględnienia obecności chomika przy planowaniu ewentualnych inwestycji;

3) pismo skierowane do Wydziału Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Lublin z dnia 25 kwietnia 2022 roku, znak: WPN.600.26.2022.KWAW, z prośbą o uwzględnienie w pozwoleniach na budowę wydawanych dla inwestycji realizowanych m.in. na obszarze Górek Czechowskich, obowiązku zapewnienia nadzoru przyrodniczego;

4) pismo skierowane do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego miasta Lublin z dnia 20 marca 2024 roku, znak: WPN.600.61.2024.KWAW, z prośbą o zwracanie uwagi w trakcie wykonywania czynności kontrolnych, także na przestrzeganie przepisów z zakresu ochrony przyrody.

Ponadto pracownicy RDOŚ w Lublinie wielokrotnie przeprowadzali oględziny Górek Czechowskich, w tym z wykorzystaniem drona. Część lustracji zakończyła się sformułowaniem zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z naruszeniem przepisów obowiązujących względem gatunków chronionych. Były to drobne naruszenia zakazów z zakresu ochrony gatunkowej. Lustracje terenu Górek Czechowskich będą kontynuowane także w obecnym sezonie wegetacyjnym. Aktualnie problem ochrony Górek Czechowskich postrzegany jest przede wszystkim przez pryzmat planowanych inwestycji. Tymczasem przytoczony powyżej Raport wskazuje na szereg innych zagrożeń:

1) wzrost antropopresji w rejonie cennych siedlisk sąsiadujących bezpośrednio z zabudową mieszkaniową i usługową, co wpływa na obniżenie bioróżnorodności w sąsiedztwie i szerszym otoczeniu;

2) niszczenie wąwozu, przez jego zasypywanie i wycinanie drzew, prowadzone przez właścicieli działek usytuowanych na wierzcholinie (obserwowane już w północnej części „Górek Czechowskich”);

3) rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków np. nawłoci, ale też innych gatunków pochodzących z ogrodów przydomowych i działkowych (np. aronia, śnieguliczka, pęcherznica);

4) wprowadzanie gatunków roślin niezgodnych z naturalnym siedliskiem;

5) wprowadzenie zbiorników wodnych niezgodnych z uwarunkowaniami fizjonomicznymi terenu, których nigdy tu nie było;

6) ujednoczenie składu gatunkowego, powstanie monokultur, co wpływa na spadek bioróżnorodności i utraty cennych siedlisk;

- 7) brak użytkowania muraw i łąk, które są siedliskami półnaturalnymi, utrzymującymi się dzięki działalności człowieka;
- 8) coroczne wiosenne pożary, ogień zabija m.in. wszystkie stadia rozwojowe motyli, przyczyniając się do corocznego zubożenia ich składu gatunkowego oraz liczebności;
- 9) zaśmiecenie terenu;
- 10) rozdeptywanie i rozjeżdżanie lessowych skarp;
- 11) izolacja terenu (w wyniku rozbudowy infrastruktury drogowej i domków jednorodzinnych szczególnie widoczna w północnej i wschodniej części poligonu np. izolacja populacji zwierząt – chomika europejskiego);
- 12) płoszenie, łapanie zwierząt i drapieżnictwo ze strony zwierząt domowych np. kotów domowych;
- 13) projektowane i istniejące szlaki komunikacyjne, oprócz generowania zanieczyszczeń, powodują powstawanie barier ekologicznych, które ograniczają możliwości swobodnej migracji zwierząt.

Pytanie nr 3: Czy ministerstwo analizowało wpływ planowanych inwestycji na siedliska chomika europejskiego na tym terenie?

Resort środowiska nie posiada aktualnej i zweryfikowanej wiedzy na temat postępowań jakie toczą się lub mogą toczyć się przed Prezydentem Miasta Lublin, zarówno w zakresie wniosków o pozwolenie na budowę jak i wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż to właśnie Prezydent Miasta Lublin jest organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w przypadku przedsięwzięć związanych z realizacją tego typu zabudowy, gdyby decyzja taka była wymagana. Określenie ewentualnego wpływu na środowisko planowanej inwestycji, w tym na gatunki chronione i ich siedliska, dokonuje się w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli planowane zamierzenie inwestycyjne wpisuje się w katalog przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko¹. RDOŚ w Lublinie nie dysponuje materiałami umożliwiającymi określenie wpływu realizacji inwestycji na środowisko, gdyż do chwili obecnej Prezydent Miasta Lublina nie zwrócił się do RDOŚ w Lublinie o wydanie opinii lub dokonanie uzgodnienia w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko². Aktualnie w RDOŚ w Lublinie nie toczy się postępowanie w takiej sprawie, a na terenie Górek Czechowskich nie są prowadzone żadne prace budowlane.

W tym miejscu należy wspomnieć, iż nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego, w szczególności w zakresie przyjęcia Zintegrowanego Planu Inwestycyjnego, postępowań w sprawie pozwoleń na budowę itp.) nie należy do kompetencji MKiŚ. Zgodnie z art. 85-88 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³ nadzór nad działalnością gminną sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem przez Prezesa Rady Ministrów i właściwego wojewodę. Organy nadzoru mogą wkraczać w działalność gminną tylko w przypadkach określonych ustawami. Organy nadzoru mają prawo żądania informacji i danych, dotyczących organizacji i funkcjonowania gminy, niezbędnych do wykonywania

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.

przysługujących im uprawnień nadzorczych. Z tego względu we wskazanych powyżej kwestiach możliwe jest podejmowanie działań we współpracy z Wojewodą Lubelskim (organem nadrzędnym), w celu podjęcia przez ten organ stosownych działań.

Pytanie nr 4: Czy w ocenie ministerstwa w przypadku licznych przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych na jednym obszarze konieczna może być szersza analiza ich łącznego oddziaływania na środowisko?

Do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie wpłynęły liczne wnioski i zgłoszenia dotyczące planowanych inwestycji budowlanych na terenie Górek Czechowskich w Lublinie. Zamierzenia te są związane z uchwaleniem Zintegrowanego Planu Inwestycyjnego (ZPI) dla tego obszaru, przyjętego uchwałą nr 424/XIII/2025 Rady Miasta Lublin z dnia 4 września 2025 r., obejmującą Obszary nr 1 i 2 położone w rejonie ulic: Bohaterów Września, Poligonowej, gen. Bolesława Ducha, Północnej, Koncertowej i Zelwerowicza.

Wnioski zostały złożone do RDOŚ w Lublinie zarówno bezpośrednio przez osoby fizyczne i organizacje społeczne, jak i przekazane za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W wystąpieniach tych zwracano uwagę m.in. na ryzyko zastosowania mechanizmu fragmentacji inwestycji (tzw. salami slicing), polegającego na sztucznym podziale jednego większego przedsięwzięcia – lub zespołu funkcjonalnie powiązanych działań – na wiele formalnie odrębnych wniosków. Zdaniem wnioskodawców działania takie mogą prowadzić do obejścia obowiązku przeprowadzenia całościowej oceny oddziaływania na środowisko, w tym oceny oddziaływań skumulowanych, mimo że w rzeczywistości inwestycje stanowią jeden kompleksowy proces.

Podzielając te obawy, RDOŚ w Lublinie wystąpił do Prezydenta Miasta Lublina z wnioskiem o przeanalizowanie czy zakres inwestycji, dla których złożono wnioski o pozwolenie na budowę, nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska, które wymagają uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Należy podkreślić, że część obszaru Górek Czechowskich przeznaczona w ZPI pod zabudowę jest obecnie terenem niezainwestowanym, a realizacja planowanej zabudowy będzie wymagała wykonania nowej, rozległej infrastruktury technicznej. Choć szczegółowa skala planowanych inwestycji nie jest jeszcze w pełni znana, z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że część planowanych działań może zostać zakwalifikowana jako przedsięwzięcia określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Rzetelna i pełna ocena oddziaływania na środowisko jest jednak możliwa wyłącznie w przypadku prawidłowego określenia docelowego zakresu przedsięwzięcia, który może obejmować wiele mniejszych etapów lub działań. Choć pojedynczo mogą one wydawać się nieznaczące, łącznie mogą przesądzać o istotnej skali oddziaływań na środowisko.

Realizacja inwestycji na terenie Górek Czechowskich wymaga zatem szerokiej analizy pod kątem:

- ryzyka wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi,
- kumulacji oddziaływań w fazie budowy (równoległe prowadzenie prac na tym samym obszarze),
- kumulacji oddziaływań w fazie eksploatacji (oddziaływanie na te same komponenty środowiska).

Niezależnie od tego, czy poszczególne przedsięwzięcia są ze sobą bezpośrednio powiązane, w postępowaniach dotyczących oceny oddziaływania na środowisko należy zawsze uwzględniać możliwość kumulacji oddziaływań z innymi istniejącymi lub planowanymi inwestycjami. Szczególne znaczenie ma tu stosowanie zasady przezorności, wyrażonej w art. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowi właściwe narzędzie do dokonania gruntownej analizy potencjalnych oddziaływań na środowisko oraz do określenia warunków niezbędnych do unikania lub ograniczania tych oddziaływań.

W związku z planowaną zabudową Górek Czechowskich do RDOŚ w Lublinie wpłynęło także pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Ocen Oddziaływania na Środowisko z dnia 12 lutego 2026 r., znak: DOOŚ-WPS.070.2.2026, dotyczące odniesienia się do wystąpienia Stowarzyszenia Obrony Górek Czechowskich w Lublinie. RDOŚ w Lublinie udzielił odpowiedzi pismem z dnia 20 lutego 2026 r., znak: WOOŚ.070.11.2026.MG. W załączeniu przekazuję wskazane pismo RDOŚ w Lublinie.

Pytanie nr 5: Czy w związku z wyborem chomika europejskiego Zwierzęciem Roku 2026 Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje działania wspierające ochronę siedlisk tego gatunku w Polsce, w szczególności w obszarach miejskich, a co za tym idzie także w obszarze Górek Czechowskich w Lublinie?

W marcu bieżącego roku RDOŚ w Lublinie złożył do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wnioski o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Przyrodnicze Skarby Lubelszczyzny - ochrona gatunków zagrożonych krajobrazu rolniczego i miejskiego”, w ramach programu priorytetowego nr 4.1.3 „Przestrzeń dla przyrody Część 3) Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych”. Planowany projekt obejmuje m.in. inwentaryzację chomika europejskiego. Projekt zakłada, że jedno z planowanych stanowisk badawczych, zlokalizowane będzie na obszarze miasta Lublin. Realizację projektu zaplanowano na lata 2027-2029.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM